

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษากลไกการส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานของมูลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตลอดจนแนวทางการแก้ไข

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของมูลนิธิพัฒนาอีสาน ผู้บริหารมูลนิธิพัฒนาอีสาน ได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 22 ราย ในเขตพื้นที่การทำงานส่งเสริมของมูลนิธิพัฒนาอีสาน 2 หมู่บ้าน ของอำเภอสมน จังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีอายุโดยเฉลี่ย 49 ปี ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน เป็นวัยแรงงานโดยเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์ในการทำเกษตรแบบผสมผสานมาแล้ว 8 ปี มีพื้นที่ในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยเฉลี่ย 6 ไร่ มีรายได้โดยเฉลี่ย 12,772.00 บาท/ปี/ครัวเรือน

รูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน จะมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย 3 กิจกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว การปลูกไม้ผลและการปลูกพืชผัก มีเกษตรกรร้อยละ 63.6 ที่มีกิจกรรมแบบผสมผสาน การเริ่มต้นนั้นจะเตรียมการด้วยการขุดคูล้อมรอบแปลงเกษตร และส่วนใหญ่มีการเริ่มต้นกิจกรรมการเลี้ยงปลาในคูน้ำ ซึ่งร้อยละ 31.8 ก็ยังมีการเลี้ยงปลาในนาข้าวอยู่

ด้านการส่งเสริมนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.4 จะได้รับความรู้และการสนับสนุนจากมูลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์ โดยมีเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิฯ เข้าไปติดตามให้คำแนะนำและคัดเลือกมาร่วมโครงการเกษตรแบบผสมผสาน ดังนั้น เกษตรกรร้อยละ 95.4 จึงผ่านกระบวนการอบรมเสริมความรู้โดยการสนับสนุนจากมูลนิธิพัฒนาอีสาน

ด้านปัญหาอุปสรรคในการทำเกษตรแบบผสมผสาน สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.2 จะประสบปัญหาเรื่องน้ำไม่เพียงพอสำหรับใช้ในกิจกรรมเกษตร จึงต้องมีการขุดสระเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ ทำให้พื้นที่นาธรรมชาติได้แปรเปลี่ยนเป็นบ่อเลี้ยงปลาและพื้นที่ปลูกไม้ผลและพืชผักเพิ่มมากขึ้น

This research aims at studying 1) forms of integrated farming, 2) mechanism for promoting integrated farming practised by the North Eastern Development Foundation of Surin Province, and 3) to find out problems and obstacles in doing the integrated farming including ways to correct them.

The method of study is a qualitative one by using the technique of in-depth interview for data collection ; 22 key-informants of integrated farmers and officials of the North Eastern Development Foundation in 2 villages of Sanom District, Surin Province were interviewed in-depth.

Results of the study show that the majority of integrated farmers are 49 years old by average ; finished 4 th. grade of primary school, with 5 family members, two of whom are in working force by the average ; integrated farming experience is about 8 years and with 6 rai of integrated farm area for each family, earning about 12,772.00 baht a year per family by average.

Forms of the integrated farming can be divided into 3 categories, i.e., growing rice, planting fruit tree and vegetable producing ; 63.6 percent of the farmers practise integrated farming by digging canals around their farms at the beginning after which they raise fish in the canals and rice farm ; even today 31.8 percent of them still raise fish.

In promotion, 96.4 percent of the farmers receive knowledge from the North Eastern Development Foundation, Surin Province. The Foundation's officials give advice and select farmers to participate in the project.

The main obstacle for the integrated farming is insufficient water for farming ; they have to dig well for conserve water resulting in changing ordinary rice farms to become increasing fish ponds, fruit trees and vegetable growing area.